

Sağlık Politikasına SistematiK Bir Yaklaşım

Cuma Sungur

Bu kitabın yayın hakkı SİYASAL KİTABEVİ'ne aittir. Yayınevinin ve yayıncısının yazılı izni alınmaksızın kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopyalanamaz, çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

Sağlık Politikasına Sistemik Bir Yaklaşım
Cuma Sungur

Kapak Tasarımı ve Sayfa Düzeni: Nuray Özipek

©Siyasal Kitabevi, Tüm Hakları Saklıdır.

Temmuz 2018, Ankara

ISBN No: 978-605-9221-84-9

Siyasal Kitabevi-Ünal Sevindik

Yayıncı Sertifika No: 14016

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1 Kızılay-Ankara

Tel: 0(312) 419 97 81 pbx

Faks: 0(312) 419 16 11

e-posta: info@siyasalkitap.com

<http://www.siyasalkitap.com>

Baskı:

Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd.Şti.

Sertifika No: 25931

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48

Siyasal Kitabevi

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1 Kızılay-Ankara

Tel: 0 (312) 419 97 81 pbx

Faks: 0 (312) 419 16 11

e-posta: info@siyasalkitap.com

<http://www.siyasalkitap.com>

Sağlık Politikasına SistematiK Bir Yaklaşım

Cuma Sungur

İçindekiler

Önsöz	9
Şekiller Listesi	11
Tablolar Listesi	13
Simge ve Kısaltmalar	15
Giriş	17
BÖLÜM I: SAĞLIK POLİTİKASI BELİRLEME MODELİ	19
1.1. Giriş	19
1.2. Sağlık Politikası Belirlemede Güç Teorileri	21
1.2.1. Elit Teori	21
1.2.2. Çoğulcu (Plüralist) Teori	21
1.2.3. Marksist Teori	22
1.2.4. Yapısal Yaklaşım	23
1.3. Politika Belirleme İhtiyacı	23
1.4. Politika Belirleme Modelleri	23
1.4.1. Rasyonel Model	24
1.4.2. Marjinal Model (Adım Adım Politika Belirleme Modeli)	25
1.4.3. Ara Yol Modeli (Karma Karar Verme Modeli)	26
1.5. Sağlık Politikası Kontrol Düğmeleri	27
1.5.1. Ödeme	27
1.5.2. Düzenleme	38
1.5.3. Davranış	39
1.5.4. Örgütlenme	42
1.5.5. Finansman	45
1.6. Sağlık Politikasının Amaçları	54
1.6.1. Müşteri Beklentilerinin Sağlanması	54
1.6.2. Finansal Katılımda Adalet	55
1.6.3. Toplumun Sağlık Statüsü	56
BÖLÜM II: SAĞLIK GÖSTERGELERİ	57
2.1. Sağlığın Belirleyicileri	58
2.2. Sağlık Statüsü	59
2.3. Sağlık Göstergelerinin Ülkeler Açısından Önemi	61
2.4. Sağlık Göstergelerinin Belirlenmesi	63
2.5. Sağlığın Belirleyicilerine İlişkin Bazı Sağlık Göstergeleri	64

2.5.1. GSMH'dan Sağlık Hizmetlerine Ayrılan Pay	64
2.5.2. Kişi Başı Sağlık Harcaması	65
2.5.3. Kamu Sağlık Harcamalarının Oranı	68
2.5.4. Cepten Yapılan Sağlık Harcamalarının Yüzdeleri	69
2.5.5. Dış Yardımlar Oranı (Özel Sağlık Harcamaları)	72
2.5.6. Sağlık İnsan Gücü ve Hasta Yatağı Oranları.....	72
2.6. Sağlık Statüsüne İlişkin Önemli Bazı Sağlık Göstergeleri.....	73
2.6.1. Doğuştan Beklenen Yaşam Süresi.....	73
2.6.2. Bebek Ölüm Hızı.....	75
2.6.3. Anne Ölüm Oranı	77
2.6.4. Kaba Ölüm Hızı.....	78
2.6.5. Kaba Doğum Hızı.....	79
2.6.6. Genel Doğurganlık Oranı.....	80

BÖLÜM III: SAĞLIK HİZMETLERİ, SAĞLIK HİZMETLERİ

TALEBİ VE PİYASA BAŞARISIZLIĞI **83**

3.1. Sağlık Hizmetleri	84
3.2. Sağlık Hizmetleri Talebi ve Talebi Etkileyen Faktörler	85
3.2.1. Fiyatlar	86
3.2.2. Gelir Düzeyi.....	86
3.2.3. Sağlık Düzeyi ve Hastalığın Ciddiyeti.....	87
3.2.4. Diğer Mal ya da Hizmetlerin Fiyatı.....	87
3.2.5. Sağlık Sigortası Sahipliği.....	87
3.2.6. Demografik Faktörler	88
3.2.7. Sunulan Sağlık Hizmetlerinin Kalitesi	88
3.2.8. Zaman Maliyeti	89
3.2.9. Hekimin Etkisi	89
3.3. Sağlık Hizmetlerinde Piyasa Başarısızlıkları.....	90
3.3.1. Asimetrik Bilgi	90
3.3.2. Dışsallıklar ve Kamusalıklar	91
3.3.3. Risk ve Belirsizlik	92
3.3.4. Ters Seçim.....	93
3.3.5. Risk Seçimi	93
3.3.6. Devlet Müdahalesi.....	94
3.3.7. Çok Sayıda Alıcı ve Satıcının Olmaması.....	96
3.3.8. Piyasaya Girişte Sınırlamalar.....	97
3.3.9. Mal veya Hizmetin Homojen Olmaması	97

BÖLÜM IV: SAĞLIK HARCAMALARINDAKİ ARTIŞLARIN BAŞLICA NEDENLERİ..... **99**

4.1. Nüfusun Yaşlanması.....	99
4.2. Tıbbi Teknolojideki İlerlemeler	100
4.3. Gelir Artışı	101
4.4. Değişen Tüketici Davranışları.....	101
4.5. Sağlık Sisteminin Yapısından Kaynaklanan Nedenler	102
4.6. Sağlık Hizmetlerinin Gereksiz Kullanımına Yönelik Artan Talep	102

BÖLÜM V: ÜLKELERE GÖRE SAĞLIK SİSTEMİ VE POLİTİKASININ GENEL PROFİLİ	105
5.1. Amerika Birleşik Devletleri.....	105
5.2. İngiltere.....	106
5.3. Almanya	108
5.4. Hollanda.....	109
5.5. Fransa	110
5.6. Hindistan.....	111
5.7. Brezilya.....	112
5.8. Kanada	112
5.9. Suudi Arabistan.....	113
5.10. Rusya.....	114
5.11. Avustralya	115
5.12. Japonya	116
BÖLÜM VI: SAĞLIK GÖSTERGELERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	117
6 .1. Materyal ve Metod	117
6.1.1. Çalışma Yöntemi	117
6.1.2. Amaç	117
6.1.3. Hipotezler	118
6.1.4. Evren ve Örneklem	119
6.1.5. Verilerin Toplanması.....	121
6.1.6. Verilerin Analizi.....	122
6.1.7. Sınırlılıklar	122
6.2. Bulgular.....	122
6.2.1.Sağlık Göstergelerinin Ülkelerin Gelir Grubuna Göre Karşılaştırılması	122
6.2.2. Sağlığın Belirleyicilerine İlişkin Sağlık Göstergeleri ile Sağlık Statüsüne ilişkin Sağlık Göstergeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi ...	145
6.3.3. Sağlık Göstergeleri Gelecek Tahminleri Analizi.....	156
Bölüm VII: Sonuç ve Değerlendirme.....	167
Kaynaklar	171

Önsöz

Ülkeler için genel geçer bir sağlık politikasının ve modelinin önerilebilmesi mümkün değildir. Kültürel alışkanlıklar, siyasi geçmiş, toplum alışkanlıkları ülkeleri sağlık politikası konusunda farklı tercihlere yöneltmektedir. Sağlık politikaları ile ilgili süreçlerin farklılıklarına karşın, tüm ülkeler ve toplumlar için toplumun sağlık statüsünün geliştirilmesi, sağlık hizmetleri memnuniyetinin geliştirilmesi ve finansal katılımı hakkaniyetin sağlanması nihai amaç olmalıdır. Bu yüzden sağlık hizmeti politikacıları ve planlamacıları bu amaçlara potansiyel olarak daha fazla katkı sağlayacak parametrelere odaklanmalıdır.

Günümüzde sağlık sisteminin verimliliğini incelemek, toplumlar veya ülkeler arası sağlık politikası performansını karşılaştırmak için sağlık göstergelerinden önemli ölçüde faydalanılmaktadır. Ülkelerin sağlık hizmetleri konusundaki kaynak kısıtlılığına karşın, genelde sağlık hizmetlerine daha yüksek oranda kaynak ayıran ülkelerde sağlık hizmetlerine dayalı toplum memnuniyetinin ve sağlık statüsünün daha iyi olduğu görülmektedir. Bazı ülkelerde ise sağlığa ayrılan kaynakların büyüklüğüne rağmen, genel sağlık statüsünün arzulanandan çok gerisinde olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda sağlık sistemi üzerinde makul neden sonuç ilişkisi kuran ve sağlık sistemi doğru değerlendiren toplumlar ve/veya ülkeler önemli başarılar elde edebilmektedir. Sağlık sisteminden arzulanan sağlık sonuçlarına ulaşmanın yolu ise toplumun sağlık statüsü üzerinde katkısı olan mekanizmaların en iyi şekilde kurgulanmasına bağlıdır.

Bu kitap kapsamında sağlık politikası konusu neden sonuç ilişkisi ile incelenmeye ve değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda dizgisel veya sistematik bir yaklaşım ile kurgulanmaya, sunulmaya ve değerlendirilmeye gayret gösterilen araştırmaya dayalı bu kitaptan sağlık politikasına ilgi ve merak duyan herkesin istifade etmesi arzulanmaktadır. Ayrıca kitabın uygulama kısmından elde edilen sonuçların, politika belirleme ve kaynak tahsisi sağlama noktalarında politika yapıcılara ve analistlere farklı bir bakış açısı ya da fikirler sunabileceği düşünülmektedir. Faydalı olması dileğimle...

Şekiller Listesi

Şekil 1. Sağlık Politikası Belirleme Süreci	20
Şekil 2. GSMH'den Sağlık Hizmetlerine Ayrılan Pay.....	65
Şekil 3. Kişi Başı Sağlık Harcaması.....	66
Şekil 4. Kamu Sağlık Harcamaları Oranı	68
Şekil 5. Cepten Yapılan Sağlık Harcamaları Oranı	71
Şekil 6. Özel Sağlık Harcama Oranı	72
Şekil 7. Doğuştan Beklenen Yaşam Süresi	74
Şekil 8. Bebek Ölüm Hızı	76
Şekil 9. Anne Ölüm Oranı.....	77
Şekil 10. Kaba Ölüm Hızı	79
Şekil 11. Kaba Doğum Hızı	80
Şekil 12. Toplam Doğurganlık Oranı	81
Şekil 13. Bebek Ölüm Hızı Tahmini, Dünya	158
Şekil 14. Bebek Ölüm Hızı Tahmini, Türkiye	158
Şekil 15. Anne Ölüm Oranı Tahmini, Dünya	160
Şekil 16. Anne Ölüm Oranı Tahmini, Türkiye.....	160
Şekil 17. Doğuştan Beklenen Yaşam Süresi Tahmini, Dünya	162
Şekil 18. Doğuştan Beklenen Yaşam Süresi Tahmini, Türkiye.....	163
Şekil 19. Kişi Başı Sağlık Harcaması, Dünya.....	165
Şekil 20. Kişi Başı Sağlık Harcaması, Türkiye.....	165

Tablolar Listesi

Tablo 1. Hekimlere Yapılan Ödemelerin Karşılaştırılması.....	37
Tablo 2. Çalışma Evreni Ülkeler/Yönetim Bölgeleri	120
Tablo 3. Kaba Doğum Hızlarının Gelir Grubuna Göre Karşılaştırılması	123
Tablo 4. Kaba Doğum Hızlarının Gelir Grubuna Göre Çoklu Karşılaştırması (Tukey HSD Analizi Sonuçları)	124
Tablo 5. Kaba Ölüm Hızlarının Gelir Grubuna Göre Karşılaştırılması	125
Tablo 6. Kaba Ölüm Hızlarının Gelir Grubuna Göre Çoklu Karşılaştırması (Tukey HSD Analizi Sonuçları).....	126
Tablo 7. Toplam Doğurganlık Oranının Gelir Grubuna Göre Karşılaştırılması	127
Tablo 8. Toplam Doğurganlık Oranının Gelir Grubuna Göre Çoklu Karşılaştırması (Tukey HSD Analizi Sonuçları)	128
Tablo 9. Kişi Başı Toplam Sağlık Harcamasının Gelir Grubuna Göre Karşılaştırılması.....	129
Tablo 10. KişiBaşı Toplam Sağlık Harcamasının Gelir Grubuna Göre Çoklu Karşılaştırması (Tukey HSD Analizi Sonuçları).....	130
Tablo 11. Dış Yardımlar (Özel Sağlık Harcama) Oranının Gelir Grubuna Göre Karşılaştırılması.....	131
Tablo 12. Dış Yardımlar (Özel Sağlık Harcama) Oranının Gelir Grubuna Göre Çoklu Karşılaştırması (Tukey HSD Analizi Sonuçları).....	132
Tablo 13. Kamu Sağlık Harcama Yüzdesinin Gelir Grubuna Göre Karşılaştırılması	133
Tablo 14. Kamu Sağlık Harcama Yüzdesinin Gelir Grubuna Göre Çoklu Karşılaştırması (Tukey HSD Analizi Sonuçları).....	134
Tablo 15. GSMH Sağlık Hizmetleri Oranının Gelir Grubuna Göre Karşılaştırılması	135
Tablo 16. GSMH Sağlık Hizmetleri Oranının Gelir Grubuna Göre Çoklu Karşılaştırması (Tukey HSD Analizi Sonuçları).....	136
Tablo 17. Doğuştan Beklenen Yaşam Süresinin Gelir Grubuna Göre Karşılaştırılması.....	137
Tablo 18. Doğuştan Beklenen Yaşam Süresinin Gelir Grubuna Göre Çoklu Karşılaştırması (Tukey HSD Analizi Sonuçları).....	138
Tablo 19. Anne Ölüm Oranının Gelir Grubuna Göre Karşılaştırılması.....	139
Tablo 20. Anne Ölüm Oranının Gelir Grubuna Göre Çoklu Karşılaştırması (Tukey HSD Analizi Sonuçları).....	140
Tablo 21. Bebek Ölüm Hızının Gelir Grubuna Göre Karşılaştırılması	141

Tablo 22. Bebek Ölüm Hızının Gelir Grubuna Göre Çoklu Karşılaştırması (Tukey HSD Analizi Sonuçları).....	142
Tablo 23. Cepten Yapılan Sağlık Harcama Oranının Gelir Grubuna Göre Karşılaştırılması	143
Tablo 24. Cepten Yapılan Sağlık Harcama Oranının Gelir Grubuna Göre Çoklu Karşılaştırması (Tukey HSD Analizi Sonuçları).....	144
Tablo 25. Sağlıkın Belirleyicileri ile Sağlık Statüsü Arasındaki Korelasyon Matrisi.....	145
Tablo 26. Kaba Ölüm Hızının Sağlıkın Belirleyicileri Açısından Yordayıcı Regresyon Modeli	147
Tablo 27. Kaba Doğum Hızının Sağlıkın Belirleyicileri Açısından Yordayıcı Regresyon Modeli.....	148
Tablo 28. Toplam Doğurganlık Oranının Sağlıkın Belirleyicileri Açısından Yordayıcı Regresyon Modeli.....	150
Tablo 29. Doğuştan Beklenen Yaşam Süresinin Sağlıkın Belirleyicileri Açısından Yordayıcı Regresyon Modeli	152
Tablo 30. Anne Ölüm Oranının Sağlıkın Belirleyicileri Açısından Yordayıcı Regresyon Modeli	153
Tablo 31. Bebek Ölüm Hızının Sağlıkın Belirleyicileri Açısından Yordayıcı Regresyon Modeli	155
Tablo 32. ARIMA Metodu ile Bebek Ölüm Hızı Tahmini	157
Tablo 33. ARIMA Metodu ile Anne Ölüm Oranı Tahmini.....	159
Tablo 34. ARIMA Metodu ile Doğuştan Beklenen Yaşam Süresi Tahmini	161
Tablo 35. ARIMA Metodu ile Kişi Başı Sağlık Harcama Tahmini	164

Giriş

Sağlık kurumları çevresel faktörlerden etkilenen açık sistemlerdir. Hastalar, aileler ve toplumların yanı sıra sağlık bakanlıkları, sağlık hizmeti sunucuları, sağlık hizmetleri organizasyonları, ilaç firmaları, sağlık finansman organları ve diğer kuruluşlar sağlık sistemi üzerinde önemli rol oynamaktadır (Annex, 2007: 1). Özellikle sağlık sektörünün temel unsurları olan kişi ya da kurumlar (hekimler, sivil toplum örgütleri, uluslararası ajanslar vb.) doğrudan ya da dolaylı olarak siyasi aktörlerin kararlarını etkileyebilmektedir. Bunların her biri elindeki güç oranında sağlık sistemi üzerinde bir etki bırakabilmekte ve ülke sağlık politikasına yön vermektedirler.

Ülkelerin sağlık sistemindeki kurum ya da kuruluşlar ne kadar çeşitli olursa olsun, ülkelerin sağlık sorunlarına ilişkin yaklaşımları ne kadar farklılık gösterirse gösterebilir ya da sağlık sistemi üzerinde gücü elinde kim ya da kimler tutar ise tutsun sağlık sistemi açısından birbirinden farklılık gösteren tüm ülkelerde sağlık sistemlerinin nihai amacı aslında aynıdır. Sağlık sistemindeki farklılıklara karşın tüm sağlık hizmetlerinin nihai amacı; toplum genel memnuniyetinin sağlanması, toplumun sağlık statüsünün geliştirilmesi ve finansal katılımı hakkaniyetin sağlanması olmalıdır. Bu amaçlara ulaşmanın sağlanması ve bunların sürdürülebilir kılınması için sağlık göstergelerinin incelenmesi ve sistematik bir şekilde analiz edilmesi gerekmektedir. Elde edilen veriler toplumun sağlıkla ilgili hedeflerine ulaşmasındaki temel araçlardan biri olmalıdır.

Ülkeler eğitim, sağlık, güvenli su ve gıdaya erişim seviyelerine göre karşılaştırılmakta ve sınıflandırılmaktadır. Özellikle sağlık ile ilgili çok sayıda girdi ve çıktı karşılaştırmaları yapılırken sağlığın belirleyicileri ve sağlık statüsü ile ilgili potansiyel tüm göstergeleri ele almak yerine sağlık, nüfus ve beslenme (veya bu alanlarla ilgili hizmetler) gibi temel göstergelere odaklanılmalıdır. Gelişmekte olan ülkelerde kullanılan temel sağlık göstergeleri çoğunlukla morbidite ve mortalite ile ilgilidir (Larson ve Mercer, 2004: 1199). Sağlık alanındaki politikalarını kademeli olarak gerçekleştiren gelişmiş ülkeler hastalık-

ların önlenmesi ve kontrolü, ilaçların sağlanması ve sağlık araştırması gibi alanlarda önemli ilerlemeler kaydetmiştir (Fehr, 2017: 2). Bu nedenle gelişmiş ülkelerde önemli sağlık göstergelerinin büyük bir kısmı fiziksel egzersiz, sigara kullanımı, beslenme alışkanlığı, madde bağımlılığı, alkol kullanımı gibi yaşam tarzlarını ve bireysel davranışları yansıtan göstergelere dayalıdır (Larson ve Mercer, 2004: 1199). Fakat yine de 1980'li yıllardan itibaren özellikle harcama ve maliyet odaklı ekonomik göstergeler (harcama düzeyleri, yönetim maliyetleri, hekim ve sağlık personeli başına nüfus, yatak başına nüfus, Gayri Safi Milli Hasıla [GSMH]'dan sağlığa ayrılan pay, yatak sayıları ve tedavi maliyeti gibi) ile sağlık statüsünü yansıtan (bebek ölüm hızı, anne ölüm oranları, ortalama yatış süresi) göstergeler ülkeler arası karşılaştırmalar yapmada günümüzde önemli ölçüde kullanılmaktadır (Çelebi ve Cura, 2013: 53; Sargutan, 2006: 51; Songur, 2016:198).

Bu kitap yedi bölümden oluşmaktadır. Bu bağlamda kitabın birinci bölümünde "Sağlık politikası belirleme modeli", ikinci bölümünde "Sağlık Göstergeleri", üçüncü bölümünde "Sağlık Hizmetleri, Sağlık Hizmetleri Talebi ve Piyasa Başarısızlığı", dördüncü bölümünde "Sağlık Harcamalarındaki Artışların Başlıca Nedenleri", beşinci bölümünde "Ülkelere Göre Sağlık Sistemi ve Politikasının Genel Profili", altıncı bölümünde "Sağlık Göstergeleri Üzerine Bir Çalışma" son kısmında "Sonuç ve Değerlendirme" konularına yer verilmiştir.

Kaynaklar

- Acar, İ. A. (2012) "Sağlık Hizmeti Açısından Öncü Göstergelerin Önemi", *Maliye Dergisi*, 163: 1-14.
- Adida, E., Mamani, H., ve Nassiri, S. (2016) "Bundled Payment ss. Fee-For-Service: Impact of Payment Scheme on Performance", *Management Science*, 63(5): 1606-1624.
- Ağırbaş İ. (2016) *Hastane Yönetimi ve Organizasyon. Siyasal Kitabevi: Ankara.*
- Aísa, R., Clemente, J., ve Pueyo, F. (2014) "The Influence of (Public) Health Expenditure on Longevity", *International Journal of Public Health*, 59: 867-875.
- Akbolat M. (2017a) Sağlık Politikası ve Planlaması: Politika Belirleme, Planlama Teorileri ve Kamu Politikası Aktörleri. <http://slideplayer.biz.tr/slide/9409318/> (Erişim Tarihi: 10.01.2017).
- Akbolat, M. (2017b). Sağlık Politikası ve Planlaması: Politika Belirleme ve Güç Teorileri. http://content.lms.sabis.sakarya.edu.tr/Uploads/67205/31649/3._hafta_politika_belirleme_ve_g%C3%BC%C3%A7_teorileri.pdf (Erişim Tarih: 18.01.2017).
- Akbulut, Y. (2015) Değişen Sağlık Sistemlerinin Kamu Hastanelerine Etkileri. (Editör: Yasemin Akbulut, Gülbiye Yenimalleli Yaşar, Türkan Yıldırım) *Türkiye Almanya Sağlık Sistemleri Karşılaştırmalı Analizi içinde (1-9 arası)*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları: Ankara.
- Akdur, R. (1999) *Türkiye’de sağlık hizmetleri ve Avrupa Topluluğu Ülkeleri ile kıyaslanması. AÜ TF Halk Sağlığı Anabilim Dalı: Ankara.*
- Akyürek, Ç.E. (2012) "Sağlıkta Bir Geri Ödeme Yöntemi Olarak Global Bütçe ve Türkiye", *Sosyal Güvenlik Dergisi (Journal Of Social Security)*, 2:124-153.
- Alsan, M., Schoemaker, L., Eggleston, K., Kammili, N., Kolli, P., ve Bhattacharya, J. (2015) "Out-of-Pocket Health Expenditures and Antimicrobial Resistance In Low-Income and Middle-Income Countries: An Economic Analysis", *The Lancet Infectious Diseases*, 15(10): 1203-1210.
- Anand, K., Kant, S., Kumar, G. ve Kapoor, S. K. (2000) ""Development" is not Essential to Reduce Infant Mortality Rate in India: Experience from the Ballabgarh Project", *Journal of Epidemiology and Community Health*, 54(4): 247-253.
- Andargie G. (2008) *Introduction to Health Economics. University of Gondar: Ethiopia.*
- Andersen, R. (1978) "Health Status Indices and Access to Medical Care", *American Journal of Public Health*, 68(5): 458-463.

- Angelo State University (2018). [https://www.angelo.edu/faculty /ljones/ gov3301 /block6/objectiv6.htm](https://www.angelo.edu/faculty/ljones/gov3301/block6/objectiv6.htm) (Erişim Tarihi: 05.01.2018).
- Annex L. (2007) What is a Health System. [http:// /siteresources. worldbank.org/ HE- ALTHNUTRITIONANDPOPULATION/Resources/281627115404 8816360/AnnexLHNPStrategyWhatisaHealthSystemApril242007.pdf](http://siteresources.worldbank.org/HEALTHNUTRITIONANDPOPULATION/Resources/2816271154048816360/AnnexLHNPStrategyWhatisaHealthSystemApril242007.pdf) (Erişim Tarihi: 05.03.2018).
- Arah, O. A., Westert, G. P., Hurst, J., ve Klazinga, N. S. (2006) "A Conceptual Framework for the OECD Health Care Quality Indicators Project", *International Journal for Quality in Health Care*, 18(suppl 1): 5-13.
- Arslanhan, S.(2010) Artan Sağlık Harcamaları Temel Sağlık Göstergelerini Nasıl Etkiliyor?, *Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı Yayınları: TEPAV Değerlendirme Notu*.
- Aslan, D. A. (2006) "Sınıf Teorilerinin Açmazları ve Bir Alternatif Olarak Elit Teorisi", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1): 363-382.
- Aslan, H. (2015) Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde İşlem Maliyetleri, Fatura Bedelleri ve Teşhis İlişkili Gruplara Dayalı Maliyet Analizi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Avcı, M., ve Teyyare, E. (2012) "Sağlık Sektöründe Yolsuzluk: Teorik Bir Değerlendirme", *AİBÜ-İİBF Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(2): 199-221.
- Bal, M. D.(2014) "Yataklı Tedavi Kurumlarında Hemşire İnsangücü Planlama Yaklaşımları", *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 3(1): 148-154.
- Barlas, E. şantaş, F. ve Kar, A. (2014) "Türkiye'de Bölgesel Bebek Ölüm Hızlarının Sağlık Ekonomisi Perspektifinden Karşılaştırmalı Analizi," *International Conference On Eurasian Economies 2014*.
- Beach, R. H., ve Lindahl, R. A. (2007) "The Role of Planning in the School İmprovement Process", *Educational Planning*, 16(2): 19-43.
- Benavides, F. G., Benach, J., Diez-Roux, A. V., ve Roman, C. (2000) "How do types of employment relate to health indicators? Findings from the Second European Survey on Working Conditions", *Journal of Epidemiology and Community Health*, 54(7): 494-501.
- Berenson R.A., Upadhyay D.K., Delbanco S.F. ve Murray R.(2016) *Diagnosis Related Groups–Based Payment to Hospitals for Inpatient Stays*. Urban Institute.
- Berman, P., Pallas, S., Smith, A. L., Curry, L. ve Bradley, E. H. (2011). *Improving the Delivery of Health Services: A Guide to Choosing Strategies*. Washington: The Health, Nutrition and Population Family.
- Bernstein AB, Hing E, Moss AJ, Allen KF, Siller AB ve Tiggle RB. (2003) *Healthcare in America: Trends in utilization*. Hyattsville, Maryland: National Center for Health Statistics.
- Bhalotra, S. (2007) "Spending to save? State health expenditure and infant mortality in India", *Health Economics*, 16(9): 911-928.
- Blum, Henrik L. (1974) *Planning for Health: Development and Application of Social Change Theory*, Human Sciences Press: New York.
- Boachie, M. K. ve Ramu, K. (2018) "Distribution of the Benefits from Public Health Expenditures in Ghana", *Quality & Quantity*, 52(1): 415-430.

- Bornemisza, O. (2002) Health Policy Formulation in Complex Political Emergencies And Post-Conflict Countries: A Literature Review.
- Boyle, S. (2011) United Kingdom (England). Health Systems Review. WHO Regional Office for Europe: Copenhagen.
- Brinda, E. M., Andrés, R. A., ve Enemark, U. (2014) "Correlates of Out-of-Pocket and Catastrophic Health Expenditures in Tanzania: Results from a National Household Survey", BMC international health and human rights, 14(1): 5.
- Brown, T. T., Martinez-Gutierrez, M. S., ve Navab, B. (2014) "The Impact Of Changes in County Public Health Expenditures on General Health in the Population", Health Economics, Policy and Law, 9(3): 251-269.
- Brownson, R. C., Chiqui, J. F. ve Stamatakis, K. A. (2009) "Understanding Evidence-Based Public Health Policy". American Journal of Public Health, 99(9): 1576-1583.
- Brownson, R. C., Seiler, R., ve Eyster, A. A. (2010) "Measuring the Impact of Public Health Policy", Preventing Chronic Disease, 7(4):1-8.
- Bulakbaşı, M. (2015) Sağlık Kurumları ve Değişen Çevresi. <https://neu.edu.tr/wp-content/uploads/2015/11/Sa%C4%9Fl%C4%B1k-Kurumlar%C4%B1-ve-De%C4%9Fi%C5%9Fen%C3%87evresi.pdf>. (Erişim Tarihi: 02.03.2018).
- Bulakbaşı, M. (2015). Sağlık Tanımı Sağlık Hizmetleri Türk Sağlık Sistemi. <https://neu.edu.tr/wp-content/uploads/2015/11/Sağlık-Tanımı-Sağlık-Hizmetleri-Türk-Sağlık-Sistemi.pdf> (Erişim Tarihi: 10.05.2018).
- Busse R, Blümel M. (2014) "Germany: Health System Review". Health Systems in Transition, 16(2):1–296.
- Canadian Institute for Health Information (2005). Select Highlights on Public Views of the Determinants of Health. Canadian Institute for Health Information: Canada.
- Chang, J., Peysakhovich, F., Wang, W. ve Zhu, J. (2018) "The UK Health Care System", <http://assets.ce.columbia.edu/pdf/actu/actu-uk.pdf> (Erişim Tarihi: 26.05.2018).
- Chevreur, K., Brigham, B., Durand-Zaleski, I., ve Hernández-Quevedo, C. (2015) "France: Health System Review 2015". HealthSystems in Transition, 17(3): 1-218.
- Civan A. (2009) Sağlık Sektöründe Devletin Rolü (Editörler: Ali Coşkun ve Ahmet Akın) Sağlık İşletmeleri Yönetim Rehberi içinde (ss 285-302), Seçkin Yayıncılık: Ankara.
- Clarke, E. ve Bidgood, E. (2013). Healthcare Systems: Germany. <http://www.digital.ezorg.nl/digitale/uploads/2015/03/germany.pdf> (Erişim Tarihi: 26.05.2018).
- Connor M. (2002) Health Behaviors, http://userpage.fu-berlin.de/~sc_huezo/olien/conner2002.pdf. (Erişim Tarihi: 29.05.2018).
- Crémieux, P.-Y., Mieilleur, M.-C., Ouellette, P., Petit, P., Zelder, P., ve Potvin, K. (2005) "Public and Private Pharmaceutical Spending as Determinants of Health Outcomes in Canada", Health Economics, 14: 107–116.
- Cruz, C.O. ve Marques, R.C. (2013). Infrastructure Public-Private Partnerships: Decision, Management and Development, Springer: Verlag Berlin.
- Çelebi, K. ve Cura, S. (2013) "Etkinlik Göstergeleri Açısından Sağlık Sistemleri: Karşılaştırmalı Bir Analiz", Maliye Dergisi, 164 (Ocak-Haziran): 47-67.
- Çelik, Y. (2011). Sağlık Ekonomisi, Siyasal Kitabevi: Ankara.

- Çoğürücü, İ.(2015) Sağlık Hizmetleri Piyasa Arz ve Talebi. (Editör: Burcu Güvenek), Sağlık Ekonomisi Mikro ve Makro Boyutları içinde (ss. 9-44), Çizgi Kitabevi: Konya.
- Daştan İ. ve Çetinkaya V.(2015). "OECD Ülkeleri ve Türkiye'nin Sağlık Sistemleri, SağlıkHarcamaları ve Sağlık Göstergeleri Karşılaştırması", Sosyal Güvenlik Dergisi, 5(1): 104-134.
- Deiaco, E.(2013) India's Healthcare System – Overview and Quality Improvements. http://www.tillvaxtanalys.se/download/18.5d9c_aa4d14d03475_3bcf42e_/1430909773826/direct_response_2013_04.pdf. (Erişim Tarihi: 27.05.2018).
- Demir, S. (2009) Özel ve Kamu Hastanelerinin Organizasyon Yapılarının Karşılaştırılması. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Çanakkale.
- Dinç, G. (2009) Birleşik Krallık Sağlık Sistemi. Celal Bayar Üniversitesi Matbaası: Manisa.
- Donev, D., Pavleковиć, G. ve Kragelj, L. Z. (2007) Health Promotion and Disease Prevention. A handbook for Teacher, Researches, Health Professionals and Decision Makers. Hans Jacobs Publishing Company.
- Drossos, A. (2002) Health Economics Analysis: Fee for Service vs. Capitation. www.alexrossos.ca/downloads/ffscapitation.pdf (Erişim Tarihi: 29.04.2018).
- Dunn, J. R., Hayes, M. V., Hulchanski, J. D., Hwang, S. W., ve Potvin, L. (2006) "Housing as A Socio-Economic Determinant of Health: Findings Of A National Needs, Gaps and Opportunities Assessment", Canadian Journal of Public Health/Revue Canadienne De Sante'e Publique, 11-15.
- Durukan, S., Akar, Ç., ve Şahin, İ. (1992). "Seçilmiş Hastanelerde Karşılaştırmalı Poliklinik Gider Yeri Birim Maliyetleri", Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 1(1).
- Dünya Bankası (2018) Health Indicators. <https://data.worldbank.org/indicator/> (Erişim Tarih: 27.02.2018).
- Dybczak, K., ve Przywara, B. (2010) The Role of Technology in Health Care Expenditure in the EU (No. 400). Directorate General Economic and Financial Affairs (DG ECFIN), European Commission.
- Dye, T. R. (1979) "Politics Versus Economics: The Development of The Literature on Policy Determination". Policy Studies Journal, 7(4): 652-662.
- EOHCS (European Observatory on Health Care Systems) (2000). Health Care Systems in Transition Germany. http://www.euro.who.int/data/assets/pdf_file/0010/80776/E68952.pdf (Erişim Tarihi: 26.05.2018).
- Ergin, I. ve Hassoy, H. (2011). "Bebek Ölümlülüğünde Eşitsizlikler: Dünya Ve Türkiye'deki Duruma Dair Bir Değerlendirme", İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları Dergisi, 1(3):98-104.
- Erixon, F. ve van der Marel, E. (2011) "What is Driving the Rise in Health Care Expenditures? An Inquiry into The Nature And Causes of The Cost Disease", European Centre for International Political Economy, 5: 1-27.
- Ertürk Atabey, S. (2012). Sağlık Sistemleri ve Sağlık Politikası, Gazi Kitabevi: Ankara.
- Etches, V., Frank, J., Ruggiero, E. D., ve Manuel, D. (2006) "Measuring Population Health: A Review of Indicators", Annu. Rev. Public Health, 27: 29-55.

- Ettelt, S., ve Nolte, E. (2010) Funding Intensive Care--Approaches in Systems Using Diagnosis-Related Groups.
- Etzioni, A. (1967) "Mixed-Scanning: A 'third' approach to Decision-Making", *Public Administration Review*, 27(5): 385-392.
- European Commission (2003) *The Health Status Of The European Union Narrowing The Health Gap*. Office For Official Publications of The European Communities: Italy.
- European Commission (2018) *The Netherlands Health Care & Long-Term Care Systems*. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/joint_report_nl_en_2.pdf (Erişim Tarihi: 26.05.2018).
- Fehr, A., Lange, C., Fuchs, J., Neuhauser, H., ve Schmitz, R. (2017) "Health Monitoring and Health Indicators in Europe", *Journal of Health Monitoring*, 2(1): 1-19
- Filmer, D. Ve Pritchett, L. (1997) *Child Mortality and Public Spending on Health, How Much Does Money Matter*. World Bank Policy Research Working Paper No. 1864. The World Bank: Washington.
- First National Center (2007) *Understanding Health Indicators*. National Aboriginal Health Organization: Ottawa.
- Friedberg, M. W., Chen, P. G., White, C., Jung, O., Raaen, L., Hirshman, S., ... ve Tutty, M. (2015) *Effects of Health Care Payment Models on Physician Practice in the United States*. RAND Corporation: Santa Monica, CA.
- Gardner, B., Lally, P. ve Wardle, J. (2012) "Making Health Habitual: The Psychology of 'Habit-Formation' and General Practice", *British Journal of General Practice*, 62(605): 664-666.
- Gaynor, M., ve Vogt, W. B. (2000) *Antitrust and Competition in Health Care Markets*. *Hand Book of Health Economics*, 1: 1405-1487.
- Gaynor, M., Mostashari, F., ve Ginsburg, P. B. (2017) "Making Health Care Markets Work: Competition Policy For Health Care", *Jama*, 317(13): 1-34.
- Gediz Oral B. ve Sayın F. (2013) "Bölgesel Eşitsizliklerin Sağlık Göstergeleri ile Analizi: Manisa İlinin Sağlık Statüsü", *Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3): 395-411.
- Glassman, A., ve Chalkidou, K. (2012) *Priority-Setting in Health: Building Institutions for Smarter Public Spending*. Center for Global Development: Washington.
- Gubb, J., ve Meller-Herbert, O. (2009) *Markets in Healthcare*. CIVITAS: London.
- Hanson, K., Yip, W. C., ve Hsiao, W. (2004). *The Impact of Quality on the Demand for out Patient Services in Cyprus*. *Health Economics*, 13(12), 1167-1180.
- Hawkins, M. (2006) "Introduction to the Problem of Infant Mortality. Johns Hopkins University Bloomberg School of Public Health", Open Course Ware lecture materials. Lecture 1.
- Health Canada (2018) *Canada Health Care System*. <http://publications.gc.ca/collections/Collection/H21-2612005E.pdf>. (Erişim Tarihi: 27.05.2018).
- Healthy People 2020 (2018) *General Health Status*. <https://www.healthypeople.gov/2020/about/foundationhealthmeasures/General-Health-Status#healthy> (Erişim Tarihi: 12.03.2018).
- Healthy People 2020 (2016). *Determinants of Health*. <https://www.healthypeople.gov/2020/about/foundationhealthmeasures/Determinants-of-Health>. (Erişim Tarihi: 03.02.2018).

- Health Unit (2018) A Statistical Profile of Perinatal & Reproductive Health in Leeds, Grenville & Lanark (2000–2011) <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.730.9933&rep=rep1&type=pdf> (Erişim Tarihi: 26.02.2018).
- Hoy, W. K., ve Miskel, C. G. (1987) *Educational Administration: Theory, Research, and Practice*. Random House Trade: USA.
- Hsiao, W. C. (2003) *What is a Health System? Why Should We Care*. Harvard School of Public Health, Working Paper, 33.
- Hughes, J. S., Averill, R. F., Eisenhandler, J., Goldfield, N. I., Muldoon, J., Neff, J. M. ve Gay, J. C. (2004) "Clinical Risk Groups (CRGs): A Classification System for Risk-Adjusted Capitation-Based Payment and Health Care Management", *Medical Care*, 42(1): 81-90.
- Irvine, B., Clarke, E., ve Bidgood, E. (2013). *Healthcare Systems: The London CIVITAS: USA*.
- Işık, M., Işık, F., ve Kıyak, M. (2015). "Analyzing Financial Structure of Turkish Healthcare System In Comparison With Us, German, British, French And Cuban Healthcare Systems", *Journal of Economics Finance and Accounting*, 2(4): 501-518.
- İstanbuluğlu, H., Güleç, M. ve Recai O. (2010) "Sağlık Hizmetlerinin Finansman Yöntemleri", *Dirim Tıp Gazetesi*, 86-99.
- Kahraman T. (2017) "Kentsel Politikalarda Marksist Teori" <http://tayf.unkahraman.com/indexp?option=comcontent&view=article&id=22:kentsel-politikalardamarksisteor&catid=2:kent-yazlar>. (Erişim Tarih: 16.01.2017).
- Karabulut, K. (1999) "Sağlık Harcamaları ve Göstergelerinin Karşılaştırılması", *Ankara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 13(1): 139-152.
- Ke, X., Saksena, P., ve Holly, A. (2011). *The Determinants of Health Expenditure: A Country-Level Panel Data Analysis*. World Health Organization: Geneva.
- King A. (2011). *2011 Annual Report of the Chief Medical Officer of Health of Ontario to the Legislative Assembly of Ontario*. Toronto: Ontario.
- Kizək, Ö., Türkkan, A., ve Pala, K. (2010) "Performansa Dayalı Ek Ödeme Sisteminin Bursa İlinde Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerine Etkisi", *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 9(6).
- Koçel T.(2011) *İşletme Yöneticiliği*. Beta Yayıncılık (13.Baskı): İstanbul.
- Krieger, N. (2000) "Epidemiology and Social Sciences: Towards A Critical Reengagement in the 21st Century", *Epidemiologic Reviews*, 22(1): 155-163.
- Kulesher, R. R., ve Forrestal, E. E. (2014) "International Models of Health Systems Financing", *Journal of Hospital Administration*, 3(4): 127-139.
- Larson, C., ve Mercer, A. (2004) "Global Health Indicators: An Overview", *Canadian Medical Association Journal*, 171(10): 1199-1200.
- Leitz, S. (2004) *Health Care Cost Growth, Drivers, and Implications for States. Improving Health Care Quality While Curbing Costs: How Effective Are Consumer Health Savings Accounts and Pay for Performance?*, 1-68.
- Lindblom, C. E. (1959) "The Science of" Muddling Through", *Public Administration Review*, 79-88.
- Linden, M., ve Ray, D. (2017) "Life Expectancy Effects of Public and Private Health Expenditures in OECD Countries 1970–2012: Panel Time Series Approach", *Economic Analysis and Policy*, 56: 101-113.

- López, M. (2013). Elite theory. Sociopedia.isa.
- MacDorman, M. F., Matthews, T. J., Mohangoo, A. D. and Zeitlin, J. (2014) International comparisons of infant mortality and related factors: United States and Europe, 2010. National vital statistics reports: from the Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Health Statistics, National Vital Statistics System, 63(5): 1-6.
- Mack, M.(2016) "What drives rising health-carecosts", Government Finance Review, 27-31.
- Macleod, J., Smith, G. D., Metcalfe, C., ve Hart, C. (2005) "Is Subjective Social Status A More Important Determinant of Health than Objective Social Status? Evidence from a Prospective Observational Study of Scottish Men", Social Science & Medicine, 61(9): 1916-1929.
- Magnusson, R. (2017) Advancing The Right to Health: The Vital Role of Law. World Health Organization: Geneva.
- Malhotra, C., ve Do, Y. K. (2016) "Public Health Expenditure And Health System Responsiveness For Low-Income Individuals: Results From 63 Countries", Health Policy and Planning, 32(3): 314-319.
- Marchildon, G. P. (2013) "Canada: Health System Review", Health Systems in Transition, 15(1): 1-179.
- Marmot, M. (2005) "Social Determinants of Health Inequalities", The Lancet, 365(9464): 1099-1104.
- Mays, G. P., ve Mamaril, C. B. (2017) "Public Health Spending and Medicare Resource Use: A Longitudinal Analysis of US Communities", Health Services Research, 52(S2): 2357-2377.
- McIntyre, D. (2007) Learning from Experience: Health Care Financing in Low-And Middle-Income Countries. Global Forum For Health Research: Geneva.
- McKee, M., Zwi, A., Koupilova, I., Sethi, D., ve Leon, D. (2000) "Health Policy-Making in Central and Eastern Europe: Lessons From the Inaction on Injuries?", Health Policy and Planning, 15, 3, 263-269.
- MeHAF (2016) Community Health Indicators: A Users' Guide. <http://www.comunityhealthindicatorsuser'sguideapril2016.pdf> (28.02.2018).
- Miller-Keane Encyclopedia and Dictionary of Medicine (2003). Nursing, and Allied Health, Seventh Edition. <https://medical-dictionary.thefreedictionary.com/Crude+death+rate>. (Erişim Tarihi: 28.02.2018).
- Ministry of Public Health, Welfare and Sport (2018) Healthcare in the Netherlands.https://www.eiseverywhere.com/file_uploads/0f57b7c2d0d94ff45769269d50876905_P4HealthcareintheNetherlands.pdf (Erişim Tarihi: 26.05.2018).
- Mossialos E. ve Dixon A. (2002) Funding Health Care: An Introduction. (Editör: Mossialos E. et al) Funding Health Care: Options for Europe Buckingham & Philadelphia: Open University Press, ss:1-30.
- Muennig, P., Jia, H., Lee, R., ve Lubetkin, E. (2008) "I Think Therefore I am: Perceived Ideal Weight as a Determinant of Health", American Journal of Public Health, 98(3): 501-506.
- Mutlu A. ve Işık A.K.(2012) Sağlık Ekonomisine Giriş, Ekin Yayıncılık (3.Baskı): Bursa.

- Mwachofi, A., ve Al-Assaf, A. F. (2011) "Healthcare Market Deviations from the Ideal Market", Sultan Qaboos University Medical Journal, 11(3), 328-337.
- Napsis (2009) Crude Death Rate. [https://naphsis-web.sh arepoint.com/ab out/Documents/Mortality_Crude_FinalLois.pdf](https://naphsis-web.sh.arepoint.com/ab_out/Documents/Mortality_Crude_FinalLois.pdf). (Erişim Tarihi: 27.02.2018).
- Narmanlı, M., Ertong, G., Dikici, A., Soysal, E., Tümay, A., ve Güngör, M. K. Ulusal Teşhis İlişkili Gruplar Sistemine Geçiş İin Yol Haritası .<http://w.turkkmia.org/kongre2012/cd/pdf-format/2938.pdf>. (Erişim Tarihi: 19.11.2016).
- National Health Committee (2004) Prioritising Health Services: A Background Paper for the National Health Committee. The National Advisory Committee on Health and Disability, New Zealand.
- National Health Services (2013) Guide to the Healthcare System in England Including the Statement of NHS Accountability, NHS Constitution: England.
- Neziroğlu, İ., Kocaman, H. ve Gökimen, S. (2011). Yasama El Kitabı. <https://www.tbmm.gov.tr/yayinlar/YasamaEl%20Kitabi.pdf>. (Erişim Tarihi: 02. 3.2018)
- Nghiem, S. H. ve Connelly, L. B. (2017) "Convergence and Determinants of Health Expenditures in OECD Countries", Health Economics Review, 7(1): 29.
- Nieburg, P. (2012) Improving Maternal Mortality and Other Aspects of Womens Health: The United States Global Role. CSIS: Washington.
- Noppe, R., Yager, S., Webb, C. ve Sheng, B. (2013) "Decision-Making and Problem-Solving Practices of Superintendents Confronted by District Dilemmas", International Journal of Educational Leadership Preparation, 8(1): 103-120.
- Norheim, O. F. (2017) "The Elusive Challenge Of Priority Setting In Health And Health Care", Global Challenges, 1(1), 28-29.
- Obrizan, M., ve Wehby, G. L. (2018) "Health Expenditures and Global Inequalities in Longevity", World Development, 101: 28-36.
- OECD (2013) Health at a Glance 2013: OECD Indicators, OECD Publishing. http://dx.doi.org/10.1787/health_glance-2013-en. (Erişim Tarihi: 10. 01.2018)
- OECD (2015a), Health at a Glance 2015: OECD Indicators, OECD Publishing: Paris.
- OECD (2015b) Health Policy in Australia. <http://www.oecd.org/australia/Health-Policy-in-Australia-December-2015.pdf>. (Erişim Tarihi: 29.05.2018).
- OECD (2017) Health Policy in Japan. <http://www.oecd.org/els/health-systems/Health-Policy-in-Japan-March-2017.pdf>. (Erişim Tarihi: 29.05.2018).
- OECD (2018). Health Indicator, <https://data.oecd.org/searchresults/?q=health>. (Erişim Tarihi: 12.03.2018).
- OECD ve IBRD/Dünya Bankası. (2008). "OECD Sağlık Sistemi İncelemeleri Türkiye" içinde "Türk Sağlık Sisteminin Performansı ve Belirleyicileri", Sayfa: 49-94.
- Özcan C.(1995) "Üniversite Hastanelerinin Yönetim Yapılarının İncelenmesi ve Yeni Bir Model Önerisi", Journal of Turgut Özal Medical Center, 2(2): 236-240.
- Özer, Ö., Yıldırım H.H. ve Yıldırım T. (2015) Sağlık Sisteminde Finansal Sürdürülebilirlik: Kuram ve Uygulama. ABSAM: Ankara.
- Öztürk F.(2015) Sağlık Kuruluşlarında Geri Ödeme Yöntemleri ve Taniya Dayalı (Paket) Fiyat Uygulanan Laparoskopik Ameliyatların Hizmet Maliyetlerinin Belirlenerek Sut Fiyatıyla Karşılaştırılması (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü: İzmir.

- Öztürk, Y.E. (2009) "Türkiye Sağlık Sektörü ve Üniversite Hastaneleri", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12(1-2): 119-146.
- Öztürk, Y.E. (2009) "Türkiye Sağlık Sektörü ve Üniversite Hastaneleri", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12 (1-2): 119-146.
- Öztürk, Z., ve Karakaş, E. T. (2015) "Avrupa Birliği'ne Üye Ülkelerde Sağlık Sistemleri Yönetim Ve Organizasyon Yapısı Almanya, Fransa, İrlanda Ve İngiltere Örnekleri", Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi, 1(2): 29-59.
- Pampalon, R., Hamel, D., Alix, C., ve Landry, M. (2013) A Strategy and Indicators for Monitoring Social Inequalities in Health in Québec. Institut national de santé publique d u Québec. Online at http://www.inspq.ca/pdf/publication/1929_Strategy_Indicators_Monitoring_Inequalities.pdf. (Erişim Tarihi: 03.02.2018).
- Phillips, S. P. (2005) "Defining and Measuring Gender: A Social Determinant of Health Whose Time Has Come", International Journal for Equity in Health, 4(1): 1-4.
- Porter, M. E., ve Kaplan, R. S. (2014). "How Should We Pay for Health Care?", Harvard Business School Working Paper No. 15-041.
- Prajapati, H. (2016) "The International Journal Of Humanities & Social Studies", The International Journal Of Humanities & Social Studies,4(3): 306-310.
- Razzak, H., Ali, M. ve Ali, M.(2015) "Principal Component Analysis Of Socioeconomic Factors and Their Association with Life Expectancy at Birth in Asia", International Journal Of Multidisciplinary Academic Research, 3(1): 14-23.
- Resmi Gazete (2003) Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu (24.12.2003 tarih ve 5018 Sayılı).
- Resmi Gazete (2010) Aile Hekimliği Ödeme ve Sözleşme Yönetmeliği. (30.12.2010 tarih ve 27801 sayılı).
- Resmi Gazete (2011a) Kalkınma Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (03.06.2011 tarih ve 641 Sayılı).
- Resmi Gazete (2011b) 663 Sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (02 11. 2011 tarih ve 663 sayılı).
- Resmi Gazete (2017). Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname. (25.08.2017 tarih ve 694 Sayılı).
- Ribarić H. M., ve Ribarić I. (2013) Government Intervention in Driving The Development of Sustainable Tourism. In Tourism in Southern and Eastern Europe, 231-240.
- Sağlık Bakanlığı (2007) Nerden Nereye: Türkiye Sağlıkta Dönüşüm Programı, Kasım 2002-Haziran 2007. http://sbu.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/200711061632380_neredennereyekapak.pdf (Erişim Tarihi:22.07.2017).
- Sağlık Bakanlığı (2007) Türkiye'de Sağlığa Bakış 2007. http://sbu.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/200708281545440_sagligabakis20.pdf (Erişim Tarihi: 03.02.2018).
- Sağlık Bakanlığı (2014a) Sağlık İstatistik Yıllığı 2014. <http://saglik.gov.tr/TR/dosya/1-101702/h/yilliktr.pdf> (Erişim Tarihi: 03.12.2017)
- Sağlık Bakanlığı (2014b). Sağlık Bakanlığı 2014 Faaliyet Raporu. Ankara: Sağlık Bakanlığı.

- Sakamoto H., Rahman M., Nomura, S.,... ve Ghaznavi, C.(2018) Japan Health System Review. WHO: Idia.
- Saraçoğlu S. ve Öztürk F. (2016) "Sağlık Hizmetlerine Yönelik Talebin Belirleyicileri: Türkiye Üzerine Bir Uygulama", İş ve Hayat, 4: 293-342.
- Sargutan, E. (2006) Karşılaştırmalı Sağlık Sistemleri. Hacettepe Üniversitesi Yayınları: Ankara.
- Sargutan, E.(2018) 84 Ülke ve Türkiye'nin Karşılaştırmalı Sağlık Sistemi. <http://www.sargutan.com/page17.html> (Erişim Tarihi: 28.05.2018).
- Sayım F.(2009) Sağlık Hizmetleri ve Sağlık Sektörünün Piyasa Yapısı (Editörler: Ali Coşkun ve Ahmet Akın) Sağlık İşletmeleri Yönetim Rehmeri içinde (ss 253-284), Seçkin Yayıncılık: Ankara.
- Shafritz J., Layne K. ve Borick C. (2005). "Classics in Public Policy: Public Policymaking. Pearson Loagman: New York.
- Shakarishvili, G., Atun, R., Berman, P., Hsiao, W., Burgess, C., ve Lansang, M. A. (2010) "Converging Health Systems Frameworks: Towards A Concepts-to-Actions Roadmap for Health Systems Strengthening in Low and Middle Income Countries", Global Health Governance, 3(2).
- Social Security Administration (2017) Medicare. <https://www.ssa.gov/pubs/EN-05-10043.pdf> (Erişim Tarihi: 12.03.2018).
- Somunoğlu, Sinem (2012) Sağlık-Sağlık Hizmetleri ve Türk Sağlık Sistemi, (Ed: Mehtap Tatar) "Sağlık Kurumları Yönetimi içinde (ss: 2-25) Açık öğretim Fakültesi Yayını: Eskişehir.
- Sonğur, C.(2016) Türkiye'de Kamu-Özel İşbirliği Modelinin Entegre Sağlık Kampüslerinde Uygulanmasında Paydaşların Görüş Ve Değerlendirmeleri (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara.
- Sonğur, C., Ahmet, K. A. R., Teleş, M., ve Turaç, İ. S. (2017) "OECD Üye Ülkelerinin Sağlık Göstergeleri Açısından Etkinliklerinin Değerlendirilmesi ve Çoklu Uyum Analizi", Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 5(3): 1-12.
- Squires, D., ve Anderson, C. (2015) "US Healthcarefrom A Global Perspective: Spending, Use of Services, Prices, Andhealth in 13 Countries", The Common Wealth Fund, 15: 1-16.
- Stringhini, S., Dugravot, A., Shipley, M., Goldberg, M., Zins, M., Kivimäki, M., ... ve Singh-Manoux, A. (2011) "Health behaviours, socioeconomic status, and mortality: further analyses of the British Whitehall II and the French GAZEL prospective cohorts", PLoS Medicine, 8(2): 1-12.
- Şahinöz, T., & Şahinöz, S. (2012) "Demografik ve Bazı Sağlık Göstergeleri Açısından Türkiye'nin Dünyadaki Durumu", Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 1(1): 1-11.
- Şensoy, G. (2017). "Marksist Siyaset-Toplum Teorileri" <http://in-sanve-fikir.blogcu.com/marksist-siyasettoplumteorileri/> 12656948 (Erişim Tarih: 16.01.2017).
- Tatar, M. (2011) "Sağlık Hizmetlerinin Finansman Modelleri: Sosyal Sağlık Sigortasının Türkiye'de Gelişimi", Sosyal Güvenlik Dergisi (SGD), 1(1): 103-133.
- Tay Bayramoğlu, A. ve Öztürk, Z. (2017) "ARIMA ve Gri Sistem Modelleri ile Enflasyon Tahmini", İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 6(2): 760-776.

- TDK (2017) http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&gclid=TDK.GTS.587dbeeaa97e8e3.35057392 (Erişim Tarihi: 16.01.2017).
- Tengilimoğlu, D. (2012) Sağlık Kurumlarında Müşteri Memnuniyeti. (Editör: Sıdıka Kaya), Sağlık Kurumlarında Kalite Yönetimi içinde (ss 30-60). Açıköğretim Fakültesi Yayınları: Eskişehir.
- Tengilimoğlu, D., Işık, O. ve Akbolat, M. (2012). Sağlık İşletmeleri Yönetimi, Nobel Yayın (4.Baskı): Ankara.
- Top M. ve Tarcan M.(2007) "Hastane Sektöründe Kaynak Akışı: Hastane Ödeme Yöntemleri (Mekanizmaları)", Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9(1): 169 – 189.
- Top, M. (2006) "Sağlık Hizmetlerinde Önceliklerin Belirlenmesi: Türkiye’de Öncelik Belirleme Sürecinde Rol Alan Tarafların Görüşleri ve Sağlık Politikalarına İlişkin Değerlendirmeleri", Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 9(1), 93-123.
- Topçu, M. Ü. (2009) Malatya İl Merkezinde Çalışan Sağlık Personelinin İş Doyumu ve Etkileyen Faktörler. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü: Malatya.
- Tortum, A., Gözcü, O., ve Çodur, M. Y. (2014) "Türkiye’de Hava Ulaşım Talebinin Arama Modelleri ile Tahmin Edilmesi", İğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 4(2): 39-54.
- U.S. Centers for Disease Control and Prevention (2013) Community Health Assessment for Population Health Improvement: Resource of Most Frequently Recommended Health Outcomes and Determinants. Office of Surveillance, Epidemiology, and Laboratory Services: Atlanta, GA.
- Uğurluoğlu E, Özgen, H. (2008) "Sağlık Hizmetleri Finansmanı ve Hakkaniyet", Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 11(2): 133-160.
- Uğurluoğlu, Ö. (2015) "Üniversite Hastanelerinde Uygulanan Organizasyon Yapılarının Değerlendirilmesi", İşletme Bilimi Dergisi, 3(1), 52-63.
- Uğurluoğlu, Ö., ve Çelik, Y. (2005) "Sağlık Sistemleri Performans Ölçümü, Önemi Ve Dünya Sağlık Örgütü Yaklaşımı", Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 8(1): 3-30.
- Utah Department of Health (2013) 2012 Utah Statewide Health Status Report
- Vergara, L. G. (2013) "Elites, Political Elites and Social Change in Modern Societies", Revista De Sociología, (28): 31-49.
- Verma, J., Petersen, S., Akunov, N. ve JeffreyGraham J. (2014) Healthcare Priorities In Canada: A Backgrounder. The Canadian Foundation for Healthcare Improvement (CFHI): Canada.
- Viana, A., da Silva, H. P., ve Yi, I. (2017) Universalizing Health Care in Brazil: Opportunities and Challenges. In Towards Universal HealthCare in Emerging Economies (pp. 181-211). Palgrave Macmillan: London.
- WHO (2005) Strategy on Health Care Financing for Countries of the Western Pacific and South-East Asia Regions (2006–2010). http://www.who.int/health_financing/documents/wprosearo-strategy2010.pdf (Erişim Tarihi: 30.05.2018).
- WHO (2006) The Role of Government in Health Development. http://applications.emro.who.int/docs/em_rc53_tech.disc.1_en.pdf (Erişim Tarihi: 03.03.2018).
- WHO (2007). Strengthening Health Systems to Improve Health Outcomes: WHO's Framework for Action. Ginebra: OMS.

- WHO (2015a) 2015 Global Reference List of 100 Core Health Indicators, USA.
- WHO (2015b) World Health Organization Database. <http://www.who.int/hia/ev-idence/doh/en/> (02.12.2016).
- WHO (2017) Health Policy. http://www.who.int/topics/health_policy/en/ (Erişim Tarihi: 25.01.2017).
- WHO (2018) http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/137005_ccsbrief_bra_en.pdf?jsessionid=887D58FBB9A0D832B61C3576DF957D7A?sequence=1. (Erişim Tarihi: 28.05.2018).
- WHO ve Australian Institute of Health and Welfare (2012) Health Service Delivery Profile Australia. http://www.wpro.who.int/health_services/service_delivery_profile_australia.pdf (Erişim Tarihi: 29.05.2018).
- Wilson, S. R. (2018) Modern Biometry. <https://www.eolss.net/samplechapters/C02/E4-31.pdf> (Erişim Tarihi:19.03.2018).
- Yavuz, N. (2011) Türkiye ve OECD Ülkelerinde Sağlık Sistemleri ve Karşılaştırılması. (Yayımlanmamış Tezsiz Yüksek Lisans Bitirme Projesi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Isparta.
- Yıldırım Kaptanoğlu A. (2011) Sağlık Ekonomisi ve İlaç Ekonomisi. (Editör: Ayşegül Yıldırım Kaptanoğlu), Sağlık Yönetimi içinde (ss. 236-295), Beşir Kitabevi: İstanbul.
- Yıldırım, H. H. (1999) "Piyasa, Sağlık Bakımı ve Piyasa Başarısızlıkları", Amme İdaresi Dergisi, 32(1): 1-11.
- Yıldırım, T. (2012) Sağlık Harcamaları ve Sağlık Finansmanı (Editör: Hasan Hüseyin Yıldırım), "Sağlık Sigortacılığı içinde (ss: 40-69), Anadolu Üniversitesi Yayınları: Eskişehir.
- Yıldırım Kaptanoğlu, A. (2011) "Birinci Basamak ve Yataklı Kamu Sağlık Kurumlarının Gelirlerinden Yapılan Ödemelerde Performans Yönetimi Kavramı", Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 1(3): 142-151.
- Yip, W. ve Hsiao, W. (2009) "China's Health Care Reform: A Tentative Assessment", China Economic Review, 20(4): 613-619.
- Yusuf, N. (2014) "Private and Public Health Care in Saudi Arabia: Future Challenges", International Journal of Business and Economic Development (IJBED), 2(1): 114-118.